

Aleksandar Mošić

Predsednik Udruženja „Memorijal Sajmište”

Od kada se bavite problemom Starog Sajmišta?

To je bilo sredinom sedamdesetih godina kada sam se, posle svoje službe u Indiji, vratio u Beograd i otišao u penziju. Tada sam zapao u krug ovdašnjih intelektualaca, koji su se bavili tom temom i naučio mnogo o istoriji Starog Sajmišta. Ali, tek kasnije sam saznao da je postojala zloupotreba zemljišta. To je bilo iznenađenje i za one koji su neprekidno živeli u Beogradu. Čak ni oni to nisu znali.

Šta podrazumevate pod zloupotrebom?

Prodaja parcela fizičkim licima, restoran i teniska hala. Restoran i teniski teren su privremeni objekti, koji se lako mogu ponovo ukloniti. Vlasti moraju konačno time da se pozabave i da se pobrinu da čitavo zemljište bude zaštićeno. Zatim, moraju se imenovati inženjeri koji će izraditi planove i sve mora biti lepo ponovo sagrađeno.

Vi želite da rekonstruišete zgrade Starog Sajmišta?

Da, mi razmišljamo o tome da nekadašnje građevine ponovo izgradimo upravo onako kako su nekada izgledale. Staro Sajmište je bilo remek delo arhitekture iz prve polovine 20. veka i treba to ponovo da bude. Naravno, prostori bi trebalo da budu iskorišćeni u drugačije svrhe. Nisu nam potrebni izložbeni i prodajni prostori, već su nam potrebni na primer prostori za škole. Zemljište je vrlo veliko i kada bi čitav nekadašnji izložbeni paviljon bio ponovo izgrađen, onda bismo tamo imali puno mesta za škole, za izložbe, za muzeje. A Beogradu to treba. Beograd na primer ima gradski muzej, koji poseduje puno eksponata, ali nema izložbeni prostor.

Od kada postoji inicijativa?

Zaista ozbiljno se počelo osamdesetih godina. I znam, poslednjih godina smo uvek iznova o tome govorili, da je nakon 60 godina krajnje vreme da se bilo šta dogodi. Ali još uvek se ne napreduje. A sada, imajući u vidu svetsku ekonomsku krizu, plašim se da će još minimum pet godina biti potrebno da se osnuje inženjerski biro koji će napraviti planove za ponovnu izgradnju starog Sajma.

Kako reaguje grad na Vaše predloge?

Ljubazni su, odgovaraju: „Da, mi to imamo u programu“. Ali, onda kada postane ozbiljno kažu: „Da, ali mi nemamo novca“. Ipak, nama je to potrebno, to je civilizacijsko pitanje. U čitavoj Evropi su nekadašnji koncentracioni logori pretvoreni u spomen-obeležja, ali ovo ovde i dalje postoji kao otpad.

Šta mislite o inicijativi Verana Matića da se osnuje muzej tolerancije?

Zemljište je preveliko samo za jedan muzej. I šta znači tolerancija? Šta tolerišemo? Naše Društvo

nikada nije govorilo o toleranciji, nego uvek o spomen-obeležju i kulturnom centru, dakle o nečemu živom. To bi isto tako mogao da bude i deo Univerziteta ili Konzervatorijuma. Sve ono što ima veze sa kulturom, umetnošću i naukama. Centar obrazovanja.

Dakle, mesto koje bi ljude učinilo boljima?

To su snovi. Sebi nikako ne dopuštam takav san. Plašim se da će u narednom stoleću opet biti svetski rat. Ja sam u osnovi zapravo optimističan. Ali, ja sam takođe mislio da je nemoguće uništiti Jugoslaviju.

Razgovor je vodio Dirk Auer 2009. godine.